

מתורתו של הרב הגאון יורם מיכאל אברג'ל

אמרי נועם

בצור ירום

בשבוע הקודם סיימנו לקרוא את ספר בראשית, שהוא בבחינת "מעשה אבות" משום שבו מסופר על קורות חייהם של אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, וכן של השבטים, מה שנעשו ופעלו במשך חייהם, וכיצד עבדו את הבורא. לעומת זאת, ספר שמות שכעת מתחילים לנו לקרוא הוא בבחינת "מעשה בנים" משום שבו מסופר על מה שאירע לבניהם של האבות – עם ישראל הקדושים – במצרים ובמדבר.

פתיחתו של ספר שמות הוא בפסוק "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" (שמות א,א). הטעם שפתחה התורה את ספר שמות ב"ואלה שמות" בתוספת ו' החיבור, ולא "אלה שמות", זהו כדי לחבר את ה"מעשה בנים" שבספר שמות עם ה"מעשה אבות" שבספר בראשית, ולהשמיענו שלא נפרדה חלילה קדושת האבות מן הבנים בעת ירידתם לגלות מצרים, אלא היתה מחוברת ומקושרת עמם, והיא שעמדה להם להחזיק מעמד ולשרוד בגלות הקשה והנוראה על אף הקושי העצום שהיה כרוך בזה. ומכך עלינו ללמוד לקח גם בנוגע לגלות שבה אנו עומדים, שהחיבור שלנו עם אבות האומה, דרכם וקדושתם, הוא זה שנותן לנו כח לעמוד איתנים וחזקים ולא להישבר על אף תוקף הגלות.

נוסף על האמור: לפי פנימיות התורה האות ו' מסמלת את הצינור המשכת החיים העליונים מלמעלה מהבורא הישר למטה אל הנבראים. לכן פתחה התורה את ספר שמות, בו מסופר על ירידת עם ישראל לגלות מצרים, באות ו' של "ואלה" כדי להורות על המשכת החיים העלונים שהמשיך הבורא יתברך אל תוך נשמותיהם של עם ישראל בעת ירידתם לגלות, כדי שגם בהיותם בגלות הקשה יהיה ליבם מלא ברוח של חיות, חוסן ותקוה, ולא יתייאשו מן הישועה. וכך גם בנוגע לגלות בה אנו נמצאים, חיבור האדם עם מקור החיים – הקב"ה ותורתו הקדושה, מסוגל להמשיך אל תוך נשמתו שפע של חיות וכן, והודות להם יש לו יכולת לשרוד גם בעיתים הקשות. (אמרי נועם, שמות, מאמר א').

על כל טיפה יש יסורים, הנה יוסף הצדיק בגלל עשר טיפות שנפלו ממנו בזמן הניסיון עם אשת פוטיפר בלי כוונה בגלל ההרהור, הורידו לו עשר שנים מחייו, הוא היה צריך לחיות מאה ועשרים שנה, הורידו לו עשר שנים. לא היה די בזה, בגלל שהפגם היה עמוק מאוד, כי הוא היה צדיק, והטיפות היו קדושות מאד, היה ראוי לצאת ממנו שנים עשרה שבטים נולדו לו רק שנים, הוא איבד עשרה, כי אצל הצדיקים כל טיפה מחושבת. דבר שלישי, כדי לתקן היה צורך לקחת עשרה צדיקים הרוגי מלכות כדי להשלים את החסר. כל זה היה אצל יוסף הצדיק! מה יעשו כל אותם אנשים שכל היום מתנהגים כמו בהמות? יוצא אם כך שאם בן אדם מתקדש מעצמו, לטובתו הוא מתקדש – "אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תישא" (משלי ט'). בסבל אף אחד לא יתחלק איתך, כמו שגם בברכה אף אחד לא מתחלק איתך, ולכן אדם צריך להבין שלטובתו המלאה עליו להתקדש. אומר כאן הרב, שאם אדם הגיע לדרגה של צדיק גמור, דהיינו שגמר את כל מלאכת הבריורין בעולם הזה, ואין לו עוד מה לברר מצד מעשיו, כי כבר הם מבוררין די הצורך, זה נקרא צדיק טוב לו, עליו נאמר "אימרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו" (ישעיהו ג'). ולכן יעקב אבינו ע"ה שהיה גלגול של אדם הראשון, כמבואר בכתבי האר"י ורבינו יעקב אבוחצירא ע"ה, היה צריך לסבול מאה ושלושים שנה כנגד מאה ושלושים שנה שפרש אדם הראשון מאשתו, וכשיעקב אבינו היה בגיל מאה ושמונה, שהוא גימטריא גיהנם, חשב שבזה הוא השלים את התיקון שלו והוא כבר מזוכך, ולכן ביקש לישב בשלוח, אמר הקב"ה שהוא עדיין לא השלים את התיקון, אלא יש לו עוד עשרים ושתיים שנה לסבול. אחרי מאה ושלושים שנה של סבל, נשאר לו עודף של שבע עשרה שנה, שעולים בגימטריא "טוב" – אימרו צדיק כי טוב. (ישעיהו ג'), הקב"ה נתן לו את הטוב רק לאחר שהוא היה צדיק, אדם אחר לא היה יכול לעמוד בזה, אברהם אבינו לא היה יכול לעמוד באותו נטל בגלל ישמעאל, וגם יצחק אבינו לא היה יכול לעמוד בזה בגלל עשיו, אבל יעקב אבינו היתה מיטתו שלימה. לכן שאדם רואה מה שעבר יעקב אבינו ע"ה הוא צריך להכלם, צדיק גדול כמו יעקב אבינו שלא ראה שום טיפה כל ימיו, כמו שאמר על ראובן "כחי וראשית אוני" (בראשית מ"ט) ואומר רש"י היא טיפה ראשונה שלו שלא ראה קרי מימיו. ואל עף פי כן הוא היה צריך לסבול מאה ושלושים שנה כדי לתקן חטא אדם הראשון. (בצור ירום, חלק א', פרק א').

הליכותיו והנהגותיו בקודש של סידנא בבא סאלי

סידנא בבא סאלי פירש את דברי חז"ל "תפילת שיכור תועבה" – אל תקרא "תועבה" אלא "טועה בה", שאסרו להתפלל על אדם ששתה (ולא יכול לעמוד ולדבר בפני מלך) ועל כן תפילת שיכור תועבה כדברי חז"ל, כי הוא, טועה בה – טועה בתפילתו. לאחר שעלה רבינו לשכון בארץ הקודש לצמיתות, בשנת תשכ"ד נסע הבבא סאלי לטבריה והתארח בבית חזנו הרה"ג מסעוד מלול זצ"ל. כשראה הבבא סאלי את המניין שבו מתפלל רבי מסעוד, התרשם מאוד ממראה עיניו, חבורת קדושים יראים ושלמים, הרואים את ה' לנגד עיניהם, מתפללים בדביקות עצומה, ללא שום פניה אישית, כולם עטורי זקן, מתנהגים בדרך ארץ ובצניעות, נכספו נפשו של הבבא סאלי לגור בקרבתם של יהודים חשובים אלה, כדי שיוכל להתפלל עמם בכל יום, אך דבר אחד מנע ממנו מלגור לידם, והוא: חילולי השבת, שראה בכביש שליד בית הכנסת שנוסעים בשבת. זה מה שמנע מבבא סאלי לגור לידם ולהתפלל עימם, כל כך כאב לו על חילולי השבת שבסביבה. אך למרות המרחק הגדול שהיה בין מקום מגוריו לבין טבריה, אהבתם של יהודים אלה היתה חקוקה בלבו של רבינו, ובכל הזדמנות שהיה מגיע לטבריה, היה מעדיף להתפלל עם המניין הזה. ולעיתים היה הבבא סאלי נוסע במיוחד לטבריה כדי להתפלל עם אנשים יראים ושלמים אלה וחוזר לביתו. ולפעמים היה מתבטא בצער, הכיצד זכה התלמיד למניין חשוב כזה יותר מרבו.

רבנו הקדוש רבי נחמן מברסלב

הכומר שחטף את הנערה (תקציר משבוע שעבר: אותו אדם לא השתכנע, וטען שהכומר לא חטף את ביתו כי הכומר הוא חברו הטוב והם בקשרי אחווה. רבי נחמן ביקש שיכינו את העגלה והסוסים ויתכוננו לנסיעה...) רבי נחמן ביקש שיסעו ויעצרו מחוץ לביתו של הכומר, שם הנערה תראה אותם ותרוץ לקראתם לעגלה. וכך היה. אלא שלאחר מכן, בעוד רבי נחמן נמצא עדיין בשמחת ברית המילה, נודע המעשה לנוים, הם אספו כמה בריונים עם מקלות לפגוע ביהודים שהצילו את בת המלך, כאשר שמעו כן היהודים, פחד גדול אחזם. אך רבינו ביקש מכל הנוכחים לא לפחד כלל, אלא אדרבה, יקחו כולם מקלות בידם ויחכו לבריונים, ואיך שיראו אתכם הבריונים יברחו ממכם. וכן היה, כשראו הגוים את היהודים יוצאים לקראתם, נבהלו ורעדה אחזתם וברחו לנפשם, ולאחר מכן שידך רבי נחמן את הנערה שהציל עם בחור אחד מאותו קהל, סנדלר פשוט, והזהירו "השמר לך, שאם יזדמן לך ויכוח עימה בעתיד, אל תזכיר לה את הנעשה שרצתה להמיר את דתה ועבור זה שתכבד אותה אני מבטח לך שיהיה לך ממנה בנים טובים" וכן היה. (שיח שרפי קודש א-שלח).

גם אתם יכולים להיות שותפים בזיכוי הרבים!

לקבלת העלון באיזור מגוריתכם, ולהקדשת שם להצלחה, רפואה או לעילוי נשמת יקירכם ולהיות שותפים בזיכוי הרבים. צרו קשר במס': 0523458725

הבעל שם טוב הקדוש

חדש אלול עמד להסתיים, ריחם של הימים הנוראים כבר נישא בחלל, ההכנות לקראת החגים היו בעיצומן. היו שכתנו רגליהן בין דוכני השוק כדי לראות לתבשילי החג, היו כאלה שחיפשו בגד חדש לכבוד החג, אך אצל תלמידי הבעל שם טוב היו הכנות שונות ואחרות לגמרי, שם עסקו בכיבוס הנפש, הכנה רוחנית לקראת הימים הנוראים, ראש השנה וכיפור, והמתנינו בחיל וברעדה לחוג את הימים הללו בצל רבם הקדוש והנערץ – רבי ישראל בעל שם טוב. אך כעת, עמדו החסידים בתפילת ערבית של יום חול, הבעל שם טוב נכנס לבית המדרש, אך במקום לפנות אל מקום תפילתו פנה לפתע אל עבר ספרית הספרים, הוא הוציא ספר כלשהו והחל לעיין בו בריכוז רב. איש מהחסידים לא העז להפריע לו, או אפילו לרמוז לו ששעת התפילה הגיעה, עברה שעה קלה ולפתע התנער הבעל שם טוב כאילו היה נמצא בעולם אחר, הוא החזיר את הספר לספריה, ופנה להתפלל תפילת ערבית. גם בתפילה התנהג הבעל שם טוב מוזר, תפילתו לא היתה כמידי יום, הבעל שם טוב התפלל באריכות יתר ובדביקות מיוחדת במינה וניכר היה שמשוה מתרחש. הסתיימה לה תפילת ערבית, פניו של הבעל שם טוב האירו ונצצו, החסידים התאספו סביב רבם לשמוע מה אירע, אך טרם שאלו, פתח רבי ישראל את פיו וסיפר: "באחת מערי האזור חי לו אדם שגדל והתחנך בבית יהודי חם. אך כשהתבגר נטש את דרך הישר והחל להתרועע עם שכניו הגויים. אט אט הפך להיות כמוהם, חלפו שנים, במהלך הספיק האיש לעבור את כל העבירות הקיימות, כה רחוק היה האיש עד שאפילו מצפנו לא נקפו בזמן שהיה עובר עבירה, אלא אדרבה, היה נהנה מאוד לעבור על מצוות התורה. בהמשך נטש האיש את עיר מגוריו ועבר להתגורר בסביבה בה לא היו מצויים יהודים כלל. אך מידי פעם לרגל ענייניו נאלץ היה בימים הנוראים לנסוע לעיירה השוכנת סמוך לעירו – עיירה בה התגוררו יהודים רבים. והיום, לפנות ערב, בזמן בו היינו אמורים להתחיל להתפלל ערבית, בדיוק באותו זמן, אותו יהודי הגיע לעיירה והבחין בהמולה מיוחדת של אנשים, והדבר עורר את סקרנותו. הוא פנה אל אחד מהעוברים והשבים ושאל לפרש ההמולה המיוחדת. "אלו הן הכנות שנעשות אצלנו היהודים, לקראת חג הנקרא "ראש השנה" חג בו נידונים כל היהודים". השיבו לו בתמימות. "זהו יומו הראשון של השנה בו נידון כל העולם על מעשיו..." הוסיפו הנוכחים להסביר לאותו יהודי שהפך להיות גוי מוחלט. דבריו של היהודי הפשוט היכו במוחו של המתבולל בעוצמה רבה, המילים "אצלנו היהודים" הכו בו ופגעו בעברו, כאב לו מאוד שאיבד את יהדותו ונטש אותה ואת בורא עולם, אולי יום הדין הקרב ובא והעונש על מעשיו הם שהכו בו והפחידו אותו, כך או כך, המשיך היהודי המתבולל להסתובב בדוכני השוק וכל זכרונות ילדותו ויהדותו צפו והתחילו שבים ועולים בראשו. הוא היה אחוז תדהמה והתרגשות, ואפילו לא שם לב, שמרוב התרגשות רגליו משכו אותו ונשאו אותו מעצמן אל עבר בית הכנסת, כשקלט את הנעשה עימו כבר היה מאוחר מידי, רגליו דרכו על מפתח בית הכנסת ממש. לרגע הוא נבהל אך לא היה בו העוז והאומץ לשוב על עקביו. מצד שני, היה בוש ונכלם במראו ולכן נכנס לעזרת הנשים והסתתר שם מאחורי היילון כשהוא מתבונן דרך המחיצה בתפילה ובמתפללים. כשהכריז החזן בקול "והוא רחום..." עבר בכל גופו רעד עז, הוא רצה להצטרף אך תפילתם אך מילות התפילה נשכחו ממנו לחלוטין, סערה התחוללה בנפשו ועיניו זלגו דמעות. התפילה הסתיימה, וכשעזב אחרון המתפללים את בית הכנסת, ושונות המתבולל לבד, זינק מעזרת הנשים לבית הכנסת, נטל לידי סידור והחל לרענן את זכרונו, שעה ארוכה עמד על מקומו מרוכז בסידור שבידו והתפלל ככוונה עצומה. בתפילתו שילב דברים שיצאו יישר מתוך ליבו וכשהוא נסער ונרגש החל לנהל דו שיח גלוי עם בורא עולם "ודע אני ריבנו של עולם, שנשכחתי בכל החטאים שרק ישנם, (וכאן החל לפרט את חטאיו) הוא במשך שעה עשה ויודי וחרטה תוך דמעות, "אבל", סיים האיש, "האמין לי כי אני מתחרט בכל ליבי עליהם, רחום וחונן הנך סלח לי, ומרגע זה ואילך לא אוסיף לחטוא עוד, מעתה אשנה את דרכי ואחזור בתשובה, קבלני גא...". כך יצאו המילים מליבו הטהור ומעמקי נשמתו עד אשר מרוב בכי נפל והתמוטט על מקומו באסיפת כוחות. "ואני" סיים הבעל שם טוב את הסיפור, "עקבתי כל אותו זמן אחר היהודי הזה, ראיתי את מה שהתחולל בנפשו של היהודי, נפעמתי לנוכח היכולת של הנשמה להתרומם בתוך זמן קצר מבירא עמיקתא לאיגרא רמא, ולכן התעכבתי בתפילתי כי המתנתי לתפילתו שחוללה רעש עצום במרומים. רציתי שתפילתי תתלווה לזו של בעל התשובה בדרכה הישירה אל כיסא הכבוד..."

הרב הגאון הרב ישראל אברג'ל שליט"א

ואם בכל השעות אמרו "בעידנא דיצר הרע לית דמכר ליה ליצר הטוב" (נדרים לב), על אחת כמה וכמה בעת קומו משנתו, והיצר מסיתו ומפיל עליו עצלות וכובד רב, בחורף – מפני הצינה, ובקיץ – מפני שלא שבע בשינה, או מפני שאין לו נר מוכן, או אומר לו "שכב עוד מעט, עתה תקום?! כי עוד חזון", עד שחוטפתו שינה ונמצא ישן כל הלילה, או גם מאבד תפילה בציבור. ומאחר שבתחילת היום תוקפו יצרו, אך בו ישוב יהפוך ידו כל היום מרעה אל רעה יצא, ויתגבר עליו יצרו ויעשה בו את אשר זמם, כי עבירה גוררת עבירה (אבות פ"ד מ"ב), ואמרי אינשי מן השחר נראה טוב היום. ולהבין יסוד זה הנאמר בפי ההמון (מן השחר נראה טוב היום), ביאר מופת הדור עטרת ראשנו אדונינו אבינו מורינו ורבינו הרב יורם מיכאל אברג'ל זצוק"ל, דהנה אחר שהחטיא הנחש את אדם וחווה, וקבע היצר הרע שהוא הנחש את משכנו בתוך ליבו של האדם, ומני אז בכל עת עומד עליו להחטיאו, ורמז לנו השם יתברך את סוד המלחמה כנגדו באומרו לנחש "הוא (האדם) ישופך ראש, ואתה (הנחש) תשופנו עקב" (בראשית ג, טו). להורות שכוח האדם על הנחש הוא על ידי בחינת "ראש" וכוח הנחש על האדם הוא על ידי בחינת "עקב". והיינו, שנצחון האדם הוא על ידי שיתפוס את ה "ראש" וההתחלה של כל דבר, כגון שיתפוס את "ראשית היום" על ידי שישכים – קום בזריזות לעבודת הבורא, וכן ראשית השבוע, וראשית החודש, וכן כאשר בראשית הלימוד מעורר עצמו בתשובה ויראת שמים, ואחר הראשית נמשך כל השאר, וגובר האדם על היצר הרע. אבל אם חס ושלום היצר הרע תופס את הראש, אזי הוא משליך את האדם אל העקב חס ושלום, וממילא היצר הרע מנצח. וזהו שאנו אומרים בסימנים טובים של ראש השנה "שנהיה לראש ולא לזנב" כלומר שנזכה בכל דבר להמליך את היצר הטוב לראש, ודבריו נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת. (חלב הארץ, חלק א', עמ' 65).

הרב הגאון שלום ארוש שליט"א

רצונו של הבורא שאנחנו נתקן עוון זה ונעקור מאיתנו לגמרי את המידה של כפיות הטובה, וכל עוד שלא תיקנו את המידה הרעה הזו, נמשכת הגלות על כל צדדיה הקשים. זאת אומרת, שאנחנו לא נענשים על הבכיה של העבר, אלא נענשים על הבכיה של עכשיו, על מה שעדיין אנו מתבכינים. ואם כן מה שהקב"ה אמר "אני אקבע לכם בכיה לדורות" פירושו שכל זמן שעם ישראל יבכו זה יעורר את הקטרוג של הבכיה ההיא שבמדבר. לכן אם רק יעקרו מהם את המידה הרעה הזו (כפיות טובה) מיד תבוא הגאולה...

תהיה בן אדם – מדוע כפיות טובה ובכינות ומה שהאדם לא אומר תודה זה עוון חמור ביותר, שיש עליו עונשים מרים? התשובה היא: משום שזה דבר שגם בלי תורה, ובלי מצוות, ובלי עולם הבא וכו', הוא מתבקש מצד היושר, כל אדם באשר הוא, יש דרישה כלפיו שיהיה הגון, וכמו שאומרים: תהיה בן אדם – זהו יושר הנדרש מכל בן אנוש, יהיה אשר יהיה, שלא יהיה כפוי טובה בבחינת "דרך ארץ קדמה לתורה". (שעריו בתורה)

מרן פאר הדור - הרב עובדיה יוסף זצ"ל

הניעור משנתו בלילה לקול רעמים, ואין לו שהות לקום וליטול ידיו, או שיש לו טורח לקום ממיטתו באישון לילה ואפילה, יקח ידיו בשמיכה ויברך בשם ומלכות ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם שכוחו וגבורתו מלא עולם, תוך כדי דיבור לשמיעת הרעם. ושלא כהמברכים תמיד ברכה זו בלי שם ומלכות. (יב"א ח/ד ד, כח).

מותר ללמוד ולברך כנגד המים של נטילת ידים שחרית ואין צורך לכסות את מי הנטילה, ואומנם מידת חסידות היא להחמיר בזה. אולם אין בזה שום איסור מן הדין, ואם שפך עליהם רביעית מים, אפילו ממיטת חסידות אין בזה, שהרי אפילו כנגד מי רגלים שהאיסור ללמוד ולברך כנגדם הוא מדין התלמוד (ברכות כה) בכל זאת, אם שפך לתוכן רביעית מים מותר ללמוד ולברך כנגדם. כל שכן בדין מים של נטילת ידים שחרית, שאין לאיסור זה שום מקור בתלמוד ובפוסקים ואינו אלא מידת חסידות, בוודאי שעל ידי ביטול של רביעית מים מותר לקרות ולהתפלל כנגדם ואין בזה שום מידת חסידות כלל. (יב"א ח/ג א, ט).

הרוצה לשתות מים לצמא בבית המרחץ, אינו רשאי להרהר הברכה ולשתות בחדר הפנימי, שאסור להרהר בדברים שבקדושה בבית המרחץ, ואף בחדר האמצעי, שמקצת בני אדם לבושים ומקצתם ערומים, שמותר להרהר שם בדברי תורה, אינו יכול לשתות מים על ידי הרהור הברכה, כיון שהרהור לאו כדיבור דמי ואינו יוצא ידי חובת ברכה. אלא ימתין עד שילבש בגדיו ויצא לחוץ ויברך וישתה. יש מקילים שקודם שיכנס למרחץ יברך שהכל נהיה בדברו, (אם הוא צמא) או שיברך שהכל על דבר אחר וישתה מעט ויכון לפטור בברכתו מה שישתה בפנים. והסומך על זה להקל לא הפסיד. (יב"א ח/ד ד, כו).

הרב הגאון ראובן אלבז שליט"א

המשנה במסכת סנהדרין (פרק י משנה א), אומרת "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא". לכל אחד יש "חלקה" בעולם הבא. לכל אחד יש "שדה" למי יותר גדולה ולמי יותר קטנה, וכל מצוה שהוא מקיים, כל ברכה בכונה שהוא מברך, הרי הוא "זורע" אותה בשדה שלו, וכמאמר הכתוב "זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד" (הושע יב). שואל מרן ראש הישיבה, הרב הדומה למלאך ה' צבאות רבי יהודה צדקה זצ"ל: אמת, נכון הדבר. כל מצוה שאדם מקיים בעולם הזה - הרי הוא זורע אותה בחלקה שלו בעולם הבא. אולם כדי שהזריעה תניב פירות יש צורך בהשקיה, מי משקה לו שם את מה שזרע? והוא משיב על כך תשובה נפלאה: האדם בעצמו משקה, מכאן, מהעולם הזה, הוא משקה את שדהו הנמצאת שם, בעולם הבא, וזאת על ידי לימוד התורה שנמשלה למים. על ידי לימוד התורה הקדושה אדם משקה את מה שזרע, ובבוא היום אחרי אריכות ימיו ושנותיו הוא יגיע ל"חלקה" שלו ויהנה מהפירות ההדר שצמחו בה. מה נואלו, אותם העוסקים יומם ולילה בטיפוח הבלי העולם הזה, עולם חולף, ומזניחים עולם נצח ואמיתי, ואינם מטפלים בו. לא זו בלבד שהעולם הבא שלהם יראה מוזנח ואוי לאותה בושה וכלימה, אלא גם העולם הזה, אותו הם מטפחים ללא הפסק, גם הוא לא בהכרח מאושר יותר. אדרבה הם מאושרים פחות. הדאגות אוכלות אותם, טורדות את מנוחתם. וכמאמר הכתוב (קהלת ה'א) "והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון".

את האושר בעולם הזה ניתן למצוא דווקא אצל אלו הממיתים עצמם באהלה של תורה, חיים בפשטות וצינעה, ושמחים במה שחנן אותם ה'. מתקיימים בהם דברי התנא באבות (פרק ד משנה א) "איזהו עשיר? השמח בחלקו, שנאמר (תהילים קכח, ב) "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך" אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא". מי שלומד תורה מאושר גם בעולם הזה וגם בעולם הבא, כי הוא עמל על השדה שלו שתישאר שלו לנצח נצחים. (משכני אחרין במדבר, יח-ט).

רבנו יוסף חיים - הבן איש חי זצ"ל

"ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו הבה נתחכמה לו פן ירבה...ועלה מן הארץ, וישומו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם...וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרץ ויקצו מפני בני ישראל"

ידוע שגזרת השעבוד במצרים היתה לארבע מאות שנה, כמו שכתוב "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה" (בראשית טו, ג), אולם בני ישראל יצאו קודם זמנם לאחר רד"ו (210) שנה. ושני טעמים יש בדבר מדוע יצאו קודם זמנם, ראשית, קושי השעבוד והעבודה השלים את מניין שנות הגלות. ושנית, משום ריבוי האוכלוסין שהיות בני ישראל ילדו על פי נס שישה בכרס אחד, השלים כמות האנשים לעבודה את מנין השנים. והינה פרעה ראה באצטגנינות שלו שבני ישראל יצאו קודם זמנם הקצוב, והבין שבוודאי יוציאם הקב"ה בטרם עת כדי שלא יפלו חס ושלום בני' שערי טומאה, שאם היו נכנסים לשער ה 50 מעולם לא היו נגאלים, כמו שכתוב בספרי הקבלה (חסד לאברהם). פרעה הבין שה' יעשה להם נס וילדו צאצאים רבים שלא על פי דרך הטבע, ובכך ישלימו את מניין שנות הגלות. דבר זה עמד לפרעה לרועץ, הייתכן שגם יתרבו כחול הים, וגם יצאו קודם זמנם? מה עשה? גזר עליהם קושי שעבוד ברשעות ואכזריות ואמר אף שעל ידי כן יצאו בני ישראל קודם זמנם כיון שהקושי מהווה השלמה לשנות הגלות, מכל מקום בגלל העבודה הקשה לא ירבו כגדת הים, אומנם שוכן במרומים ברחמי המרובים הפר עצת רשע, ועשה עימו ניסים ונפלאות גם נס ריבוי הילודה וגם קושי השעבוד ששניהם זרזו וקירבו את הגאולה. וזה מה שכתוב "וכאשר יענו אתו" על ידי קושי השעבוד, "כן ירבה" "וכן יפרץ" ירבה בריבוי ילדים וכן יפרוץ - שנפרצה חומת הארבע מאות שנה ונתמעטו ל 210 שנה (רד"ו).

העלון מוקדש להצלחת:

מור אבי אוריאל בן ציפורה
עזרא בן נאוה
גיא בן איריס
אלעזר בן כוכבה
מרת אימי ויויאן בת נוריה
ראובן בן רחל
אליעד אליהו בן אריאלה
בר בן טליה
בת חן בת עירית

העלון מוקדש לרפואת:

צ'יצ'אן בן ביסקה
חזלה בת חביבה
אהוד בן רבקה
דביר בן גאולה
ויקטור בן שמחה
מרים בת אסתר בלור
ליטל בת אורנה חווה
ראובן בן חנה
מרדכי בן ג'ראן
יוסף בן שושנה